

UZASADNIENIE

(...) S.A. z siedzibą w K. przy udziale uczestnika postępowania M. P. wystąpił z wnioskiem o stwierdzenie, że:

1) Skarb Państwa, działający przez Zakłady (...), w których strukturach znajdował się Zakład (...), a którego następcą prawnym jest (...) S.A., nabył przez zasiedzenie służebność gruntową odpowiadającą w swej treści służebności przesyłu z dniem 26 lutego 1987r. dla infrastruktury elektroenergetycznej w postaci linii napowietrznej o numerze ruchowym L-226, na nieruchomości obejmującej działkę nr (...), położonej w L., obręb (...) P., dla której Sąd Rejonowy w Legnicy, VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...)

2) (...) S.A., którego następcą prawnym jest wnioskodawca nabyła przez zasiedzenie służebność przesyłu z dniem 30 grudnia 2008r. dla infrastruktury elektroenergetycznej w postaci linii napowietrznej o numerze ruchowym L-207, na nieruchomości obejmującej działkę nr (...), położonej w L., obręb (...) P., dla której Sąd Rejonowy w Legnicy, VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...),

które to służebności polegają na prawie utrzymywania rzeczonyj infrastruktury elektroenergetycznej na opisanej nieruchomości, na prawie do jej eksploatacji, napraw, remontów, konserwacji oraz całodobowego dostępu do niej.

Wniósł także o zasądzenie od uczestnika zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wniosku wskazał, że uczestnik jest właścicielem w/w nieruchomości i na jego działce znajdują się dwie napowietrzne linie średniego napięcia 20kV o numerze ruchowym L-227 i L-207, wybudowane odpowiednio w 1977r. i 1988r., które nie uległy przebudowie i nie zmieniały swoich tras. Infrastruktura do chwili obecnej jest nieprzerwanie eksploatowana jest przez wnioskodawcę, a wcześniej przez jego poprzednika prawnego, w sposób zgodny treścią służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, toteż z dniem 26 lutego 1987 r. dla linii L-226 upłynął 10-letni okres zasiedzenia tej służebności w dobrej wierze, zaś z dniem 30 grudnia 2008r. dla linii L-207 upłynął okres zasiedzenia w dobrej wierze, zgodnie z treścią art. 172 k.c. w zw. z art. 292 k.c., przy założeniu, że nieruchomość uczestnika stanowiła przez cały ten okres własność prywatną.

Z ostrożności procesowej, na wypadek gdyby okazało się, iż nieruchomość uczestnika do dnia 1 października 1990 r. stanowiła własność państwową, wnioskodawca wniósł o stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu z dniem 1 lutego 2009 r. Wnioskodawca wskazał również, że jest następcą prawnym swych poprzedników pod tytułem ogólnym (w drodze sukcesji generalnej), albowiem powstałym na podstawie art. 492 k.s.h. i art. 494 k.s.h., w drodze przekształcenia jednoosobowej spółki Skarbu Państwa Zakład (...) S.A.". Tym samym wnioskodawczyni jest następcą prawnym co do wszystkich praw i obowiązków posiadanych przez Zakład (...) S.A. Wobec tego, jeżeli poprzednik prawny wnioskodawczyni nabył przedmiotową służebność, a zatem ex lege zasiedziane prawo weszło w skład jego majątku, to wówczas wnioskodawczyni, jako następcą prawny tego podmiotu, w wyniku przekształcenia Zakładu (...) S.A. w trybie art. 492 k.s.h. i art. 494 k.s.h. (w drodze sukcesji generalnej) nabyła przedmiotowe ograniczone prawo rzeczowe z mocy samego zdarzenia przekształceniowego. Z kolei jednoosobowa spółka Skarbu Państwa Zakład (...) S.A." powstała z przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...). Wnioskodawca nabył więc wszelkie prawa i obowiązki podmiotu przekształconego z przedsiębiorstwa państwowego w drodze sukcesji uniwersalnej. Jeżeli zatem przekształcane przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) posiadało nabytą uprzednio w drodze zasiedzenia przez Skarb Państwa służebność gruntową, to służebność ta z mocy opisanych j przekształceń przeszła najpierw na spółkę prawa handlowego Zakład (...) S.A., a następnie na wnioskodawczynię występującą pod kolejnymi nazwami.

Wnioskodawca wskazał również, że w obliczu wielu rozbieżności co do sposobu wyznaczania powierzchni służebności przesyłu oraz jej zakresu wprowadził w życie i do stosowania w grudniu 2015 r. "Wytyczne dotyczące określania powierzchni służebności przesyłu niezbędnej dla właściwego korzystania z urządzeń (...) SA", w których określone zostały szerokości pasa służebności dla wszystkich rodzajów urządzeń. Dla linii napowietrznej średniego napięcia ta szerokość to powierzchnia wyznaczona na podstawie rzutu poziomego skrajnych przewodów powiększonego o 0,3

m liczone od skrajnych przewodów w obie strony. Jest to szerokość właściwa, oparta na własnych doświadczeniach podmiotu, który kilkadziesiąt już lat zajmuje się na co dzień eksploatacją urządzeń energetycznych.

Wnioskodawca w sposób bardzo szczegółowy przedstawił również ciąg przekształceń poprzedników prawnych wnioskodawcy.

W dalszej kolejności wnioskodawca wskazał na konieczność przyjęcia po stronie jego poprzednika prawnego istnienia dobrej wiary w posiadaniu służebności wynikająca z domniemanie prawnego ustanowionego w z art. 7 k.c. i dodatkowo znajdującą oparcie w obowiązującej aż do 1995 r. ustawie z dnia 28 czerwca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli (Dz. U. z 1950 r., Nr 28, poz. 256, z późno zm.). Dalej, wskazał, że potwierdzeniem istnienia po stronie poprzednika prawnego wnioskodawcy dobrej wiary jest fakt, iż przedmiotowa infrastruktura elektroenergetyczna powstała w sposób prawem przewidziany.

W piśmie procesowym z dnia 14 listopada 2017r. wnioskodawca zmodyfikował wniosek o tyle, że wskazał, iż działka nr (...) została wyłączona z nieruchomości zapsanej w księdze wieczystej Kw nr (...) i obecnie widnieje w księdze wieczystej Kw nr (...) (k. 164-165 akt).

Uczestnik postępowania M. P. nie złożył odpowiedzi na wniosek, pomimo stosownego zobowiązania. Na rozprawie w dniu 15 lutego 2018r. wskazał, że nie zgadza się z wnioskiem, gdyż przez wiele lat wnioskodawca bez wynagrodzenia korzystał z jego działki (k. 230 akt).

Postanowieniem z dnia 18 września 2018r. sąd wezwał do wzięcia udziału w sprawie w charakterze uczestników postępowania P. M. i M. M. (1) z uwagi na nabycie przez nich nieruchomości objętej wnioskiem o zasiedzenie (k. 308 akt).

W piśmie procesowym z dnia 19 listopada 2018r. pełnomocnik uczestników postępowania P. M. i M. M. (1) wniosła o oddalenie wniosku oraz o zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestników kosztów postępowania według norm przepisanych (k. 324-331 akt).

W uzasadnieniu swego stanowiska wskazała na niedopuszczalność odpowiedniego stosowania do służebności przesyłu instytucji zasiedzenia służebności polegającej na korzystaniu z widocznego i trwałego urządzenia. Następnie wskazała, że w przypadku gdyby nieruchomość w dacie posadowienia urządzeń stanowiła własność państwową początek biegu terminu zasiedzenia należałoby liczyć od dnia 1 października 1990r. Podniosła, że wnioskodawca nie wykazał aby czynności eksploatacyjne wykonywane przez pracowników wnioskodawcy dotyczyły fragmentu linii elektroenergetycznej na działce nr (...). Zakwestionowała również dobrą wiarę wnioskodawcy.

W dalszym piśmie procesowym pełnomocnik wnioskodawcy podtrzymał swoje stanowisko.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Uczestnicy postępowania P. M. i M. M. (2) są właścicielami nieruchomości składającej się z działki gruntu nr (...) o pow. 2,0979 ha położonej w L., obręb P., zapisanej w księdze wieczystej Kw nr (...), którą nabyli na mocy umowy sprzedaży z dnia 6.06.2018r. od uczestnika postępowania M. P..

Nieruchomość, w skład której wchodziła w/w działka początkowo zapisana była w księdze wieczystej Kw nr (...). Stanowiła ona własność Skarbu Państwa we władaniu Państwowego Funduszu Ziemi do dnia 4.09.1961 r., kiedy to została przekazana na rzecz L. K. na mocy orzeczenia o wykonaniu aktu nadania.

Następnie w dniu 29.11.1988r. w wyniku zawarcia przez L. K. oraz jego małżonkę B. K. umowy przekazania gospodarstwa rolnego, jej właścicielem stał się K. P., który w dniu 10.07.2006r. wraz z małżonką W. P. darował ją synowi – uczestnikowi postępowania M. P..

dowody: - wydruk księgi wieczystej – k.30-36 akt

- przedwstępna umowa sprzedaży z 2.09.2016r. – k. 357-359 akt,
- umowa sprzedaży z 6.06.2018r. – k. 360-362 akt
- orzeczenie o wykonaniu aktu nadania z dnia 4.09.1961r. – k. 234-235 akt
- umowa przekazania gospodarstwa rolnego z 29.11.1988r. – k. 238-231 akt
- wykaz zmian gruntowych – k. 242-243 akt
- umowa darowizny z 10.07.2006r. – k. 244 akt
- wypis z rejestru gruntów – k.263 akt

Przez działkę nr (...) przebiegają dwie napowietrzne linie energetyczne średniego napięcia 20kV o numerach ruchowych L-226 i L-207, z których każda podparta jest na dwóch stanowiskach słupowych dwu i trzy żerdziowych.

okoliczności niesporne

a nadto

dowody: - mapy – k. 38 – 40 akt

Linia nr L-226 została wybudowana w 1977r. i oddana do użytku w dniu 26.02.1977r.

Linia nr L-207 została wybudowana w 1988r. i oddana do użytku w dniu 30.12.1988r.

Od chwili wybudowania do chwili obecnej poprzednicy prawni wnioskodawczyni, jak również ona, wykonywali wszelkie czynności eksploatacyjne mające na celu utrzymanie i prowadzenie przesyłu energii elektrycznej poprzez wyżej opisane linię napowietrzną. Władanie nią było nieprzerwane.

W kwietniu 2008r. K. P. zawiadomił Komendę Miejską Policji w L. o fakcie niszczenia upraw na działce nr (...) przez ciężki sprzęt, którym poruszali się pracownicy wnioskodawcy, którzy w dniu 18 kwietnia 2008 r. wykonywali prace przy liniach energetycznych, polegające na usuwaniu awarii.

dowody: - protokół nr (...) z dnia 26.02.1977 r. wraz z

załącznikiem – k.41-43 akt

- karta oględzin linii L-226 z dnia 31.10.1989r. – k. 44-45 akt
- karta oględzin linii L-226 z dnia 4.12.1993r. – k. 46 akt
- karta oględzin linii L-226 z dnia 21.01.1995r. – k.47-48 akt
- karta oględzin linii L-226 z dnia 15.03.1999r. – k.49-50 akt
- karta oględzin linii L- 226 z dnia 25.08.1999r. – k.51-20 akt
- karta oględzin linii L- 207 z dnia 10.04.2001r. – k. 54 akt
- karta oględzin linii L- 226 z dnia 9.05.2004r. – k.55-58 akt

protokół odbioru technicznego nr 136/TE/88 z dnia

30.12.1988 r.– k.66 akt

- protokoły z próby izolacji linii kablowej – k. 67-68 akt,
- protokoły pomiarów okresowych – k. 69-70 akt,
- karta przeglądu linii L-207 z dnia 10.12.1991r. – k.71 akt
- karta przeglądu linii L-207 z dnia 20.06.1994r.–k.72-73 akt
- protokół przeglądu linii L-207 z dnia 1.12.1994r.–k.74-75 akt,
- karta oględzin tras kablowych linii L-207 z dnia 20.04.1999r. –k. 78 akt
- protokół oględzin linii L-207 z dnia 6.11.1999r.– k.76–77 akt
- karta oględzin linii L-207 z dnia 10.04.2001r. – k.53 akt
- karta oględzin linii L-207 z dnia 6.11.2004r. – k. 60-61 akt
- karta oględzin linii L-207 z dnia 3.11.2005r. – k. 62-65 akt
- decyzja o pozwoleniu na budowę z 15.02.1988r.– k. 79 akt
- notatka urzędowa z 21.04.2008r. – k. 60 akt VII C 1321/12
- w załączeniu
- protokół przyjęcia zawiadomienia o wykroczeniu z dnia 21.04.2008r. – k. 62-63 akt VII C 1321/12 – w załączeniu
- częściowo zeznania uczestnika M. P. – k.364 v /00:06:06-0:07:03/

Pozwem z dnia 27.04.2011r. M. P. wystąpił przeciwko (...) S.A. w K. Oddział w L. (w dacie wniesienia pozwu - (...) S.A. we W. Oddział w L.) o zasądzenie wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości obejmującej działkę nr (...). Po ostatecznym sprecyzowaniu swych żądań domagał się wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w złej wierze w wysokości 20 840 zł za okres od 2002 r. do 31 grudnia 2012 r. oraz odszkodowania za utracone korzyści i zwiększone nakłady w wysokości 15 160 zł. Wyrokiem z dnia 11 października 2013 r. Sąd Rejonowy w Legnicy w sprawie o sygn. akt VII C 1321/12 zasądził na rzecz M. P. kwotę 6 822 zł wraz z odsetkami ustawowymi szczegółowo w wyroku opisanymi. Sąd Okręgowy w Legnicy na skutek apelacji M. P. w dniu 4 sierpnia 2014r. zmienił wskazany wyrok, w ten sposób, że zasądził na rzecz powoda dalszą kwotę 6608 zł wraz z odsetkami.

W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Rejonowy uznał za bezsporny fakt, że (...) S.A. była posiadaczem służebności przesyłu, gdyż korzystała z nieruchomości powoda w zakresie odpowiadającym treści służebności. Sąd ten przyjął również, że do 27 maja 2008 r. przedsiębiorstwo przesyłowe było w dobrej wierze, mając na uwadze domniemanie dobrej wiary i dlatego wynagrodzenia za okres poprzedzający tą datę nie uwzględnił.

dowody: - pozw – k. 3-4 akt VII C 1321/12 – w załączeniu

- wyrok SR w Legnicy z 11.10.2013r. wraz z

uzasadnieniem – k.354, 365-368 akt VII C 1321/12 –

w załączeniu

- uzasadnienie wyroku SR akt VII C 1321/12 – w

załączeniu

- wyrok S.O. w Legnicy z 14.08.2014r. - k.422 akt

VII C 1321/12 – w załączeniu

M. P. nie występował do sądu z wnioskiem o ustanowienie służebności przesyłu na działce nr (...) w związku z posadowieniem na niej w/w infrastruktury.

okoliczności niesporne

a nadto

dowody: - zeznania uczestnika postępowania M. P.

– k.364 v /00:10:20-00:11:33/

Zjednoczenie (...) będące poprzednikiem prawnym wnioskodawcy powstało na mocy zarządzenia Ministra Przemysłu z dnia 1 czerwca 1945 r. Było wielozakładowym przedsiębiorstwem państwowym, w skład którego wchodził Zakład (...).

Z chwilą jego likwidacji Zakład (...) wszedł w skład Zakładów (...), które z kolei uległy likwidacji z dniem 1 lipca 1976r. Zakłady energetyczne wchodzące w skład tego przedsiębiorstwa zostały włączone do Zakładów (...).

Zarządzeniem Ministra Przemysłu z dnia 16.01.1989r. utworzono przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...), które wyodrębniono z Zakładów (...). Było to przedsiębiorstwo użyteczności publicznej, które w dniu 12.07.1993 r. zostało przekształcone w Zakład (...) S.A. Fundusz założycielski i fundusz przedsiębiorstwa Zakładu (...) utworzyły kapitał własny spółki akcyjnej, powstałej na skutek przekształcenia.

(...) S.A. został połączony z innymi spółkami, w wyniku czego dnia 30.04.2004 r. powstała spółka pod nazwą (...) Spółka Akcyjna we W. (później: (...) S.A., następnie (...) S.A.). W dniu 11.09.2001 r. nastąpiła kolejna zmiana firmy i siedziby wnioskodawcy na (...) S.A. w K., związana z połączeniem spółek w drodze przejścia przez uczestnika Spółki (...) S.A. w K..

okoliczności niesporne

a nadto

dowody: - kopia Zarządzenia Ministra Przemysłu z 1.06.1945 r.

- k. 120 akt

- odpis z Rejestru przedsiębiorstw państwowych z

12.04.1969 r. - k. 121-123 akt

- wyciąg z Rejestru przedsiębiorstw z 26.10.1976 r. –

k. 124-125 akt

- kopia postanowienia Sądu Rejonowego w Legnicy z

6.02.1989 r. - k. 126-128 akt

- kopia wypisu Aktu Notarialnego z 12.07.1993r. - k.

129-137 akt

- kopia postanowienia Sądu Rejonowego w Legnicy z

1.08.1993 r., sygn. akt VN_s-Rej H-400/93 (...) 969

- k. 138 akt

- kopia postanowienia Sądu Rejonowego dla

W. we W. z 17.06.2004r.

sygn. akt WR.VI NS-REJ.KRS/(...) - k. 139-140 akt

- kopia postanowienia Sądu Rejonowego dla

W. we W. z 20.03.2008r.

- k. 141 akt

- kopia postanowienia Sądu Rejonowego dla

W. we W. z 31.12.2008r.

sygn. akt WR. VI NS-REJ.KRS/(...) - k.

124 akt

- kopia postanowienia Sądu Rejonowego dla

W. we W. z

16.01.2009r., sygn. akt WR.VI NS-

REJ.KRS/(...) - k. 144-145 akt

- kopia postanowienia Sądu Rejonowego dla

W. z 1.09.2011r. sygn. akt

WR.VI NS-REJ.KRS/(...)- k.146-149 akt

Łączny obszar pasa gruntu niezbędnego dla ustanowienia służebności przesyłu dla działki ewidencyjnej o numerze (...) wynosi 0,1479 ha.

dowody: - wytyczne dotyczące określania powierzchni

służebności przesyłu niezbędnej dla właściwego

korzystania z urządzeń (...) S.A.

- k. 150-154 akt,

- opinia biegłego z zakresu geodezji J. B. –

k.257-285 akt

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek zasługiwał na uwzględnienie.

Obejmował on dwa żądania dotyczące dwóch różnych linii przesyłowych znajdujących się na tej samej działce nr (...) należącej do uczestników postępowania P. M. i M. M. (1) , tj.:

- a) w zakresie linii napowietrznej o numerze ruchowym L-226 - stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu,
- b) w zakresie linii napowietrznej o numerze ruchowym L-207 - stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu.

Odnośnie pierwszego z żądań należy wskazać, że zgodnie z ustaloną linią judykatury dopuszczalne jest zasiedzenia służebności gruntowej o treści służebności przesyłu, pomimo że jest to nowe ograniczone prawo rzeczowe, wprowadzone do systemu prawa dopiero z dniem 3 sierpnia 2008 r. w oparciu o przepisy ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731), które nie zawierającej przepisów międzyczasowych. Jak bowiem wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 2 marca 2017 r. (V CSK 356/16) „Dla oceny możliwości nabycia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu przez przedsiębiorcę przesyłowego nie ma przy tym istotnego znaczenia ewolucja wykładni przepisów kodeksu cywilnego regulujących służebność gruntową i jej zasiedzenie, jaka miała miejsce na przestrzeni kilkudziesięciu ostatnich lat. Wykładnia prawa nie jest bowiem dokonywana w próżni, w oderwaniu od stosunków gospodarczych i realiów ustrojowych, w jakich funkcjonuje. Z tych względów nie bez powodu w orzecznictwie z lat obowiązywania ustawodawstwa okresu PRL i dominacji własności państwowej nad własnością prywatną kwestie te analizowano w kontekście stosunków sąsiedzkich (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 grudnia 1962 r., II CR 1006/62 - OSPiKA 1964, nr 5, poz. 91, uchwały Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 1991 r., III CZP 73/91 – OSNCP 1992, nr 4, poz. 53 oraz z dnia 3 maja 1965 r., III CO 34/65 - OSNCP 1966, nr 7-8, poz. 109), a dopiero w zmienionej po 1989 roku sytuacji społeczno-gospodarczej kraju dostrzeżono potrzebę wprowadzenia przepisów regulujących służebność przesyłu w jej współczesnym rozumieniu. Z natury rzeczy zmiany ustawodawcze w takich przypadkach są wyprzedzane przez podążające w ich kierunku rozważania doktryny, a także orzecznictwo Sądu Najwyższego. Istotnym momentem w tym zakresie było podjęcie przez Sąd Najwyższy uchwały z dnia 17 stycznia 2003 r. (III CZP 79/02 - OSNC 2003, nr 11, poz. 142), wyrażającej pogląd o możliwości nabycia przez przedsiębiorstwo energetyczne służebności gruntowej w drodze umowy w celu, o jakim mowa w art. 285 § 2 k.c., w kontekście działalności tego przedsiębiorstwa w zakresie przesyłu energii elektrycznej. W dalszych orzeczeniach przyjęto, że skoro możliwe jest umowne nabycie takiej służebności, to dopuszczalne jest także jej nabycie w drodze zasiedzenia (na podstawie art. 292 k.c.). Za takim poglądem opowiedział się Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 9 sierpnia 2011 r. (III CZP 10/11 - OSNC 2011, nr 12, poz. 129) i wielu dalszych orzeczeniach (por. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2013 r., III CZP 31/13 – OSNC 2014, nr 2, poz. 11). Za utrwalony w judykaturze uznać także należy pogląd o możliwości nabycia przez zasiedzenie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, ustanawianej na rzecz przedsiębiorcy przesyłowego, także przed wejściem w życie art. 305¹

- (...) k.c.(v. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08 - Mon.Prawn. 2014, nr 18, poz. 980), z dnia 27 czerwca 2013 r., III CZP 31/13 -OSNC 2014, nr 2, poz. 11, z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13 - OSNC 2013, nr 12, poz. 139, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2016 r., V CSK 224/15 - LEX nr 1977833). Sąd orzekający powyższe stanowisko orzecznictwa w pełni podziela.

Przeciwko przyjęciu omawianej koncepcji w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie przemawiają również względy natury aksjologicznej wynikające z ochrony prawa własności, na które wskazuje pełnomocnik uczestników postępowania P. i M. M. (1) w piśmie z dnia 19.11.2018r. Należy bowiem podkreślić, że uczestnicy ci nabyli sporną

nieruchomość już z posadowioną infrastrukturą energetyczną, co zgodnie z zeznaniami uczestnika postępowania M. P. miało wymierny wpływ na obniżenie jej wartości i w konsekwencji ceny zakupu. Istnienie przedmiotowych linii przesyłowych niewątpliwie ograniczające właściciela w wykonywaniu jego praw zostało przez tych uczestników zdyskontowane poprzez obniżoną cenę zakupu tej nieruchomości. Niewątpliwie zaś pożądanym jest uregulowanie prawnej sytuacji faktycznej istniejącej na tej nieruchomości od lat 70 tych i 80 tych, zwłaszcza ze względu na istotną rolę przesyłu energii dla zaspakajania potrzeb ogółu społeczności.

Odnosnie drugiego z żądań należy wskazać, że zgodnie z treścią art. 305⁴ k.c. do służebności przesyłu stosuje się odpowiednio przepisy o służebnościach gruntowych.

W obu przypadkach podstawą stwierdzenia nabycia stosownych praw przez zasiedzenie będzie więc art. 292 k.c., zgodnie z którym służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie stosuje się odpowiednio.

Stosownie zaś do treści art. 172 k.c. posiadacz nieruchomości niebędący jej właścicielem nabywa własność, jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat dwudziestu jako posiadacz samoistny, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze. Po upływie lat trzydziestu posiadacz nieruchomości nabywa jej własność, choćby uzyskał posiadanie w złej wierze.

Zatem przesłanki potrzebne do zasiedzenia służebności przesyłu (służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu) to:

- a) korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia,
- b) samoistny charakter posiadania służebności,
- c) upływ określonego czasu uzależnionego od dobrej lub złej wiary posiadacza.

Odnosnie pierwszej z przesłanek nie mogło być wątpliwości co do jej spełnienia. Poza sporem w przedmiotowej sprawie pozostawał bowiem fakt posadowienia na nieruchomości uczestników postępowania dwóch linii napowietrznych średniego napięcia wraz z 4 słupami (po 2 na każdej z linii), które niewątpliwie stanowią trwałe i widoczne urządzenie, wchodzące w skład przedsiębiorstwa wnioskodawcy a wcześniej przedsiębiorstwa państwowego będącego jego poprzednikiem prawnym.

Odnosnie samoistnego posiadania służebności należy zaznaczyć, że posiadanie prowadzące do nabycia służebności przesyłu (służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu) w drodze zasiedzenia ma inny zakres niż posiadanie prowadzące do nabycia własności nieruchomości. Polega ono bowiem na wykonywaniu takich aktów władztwa w stosunku do nieruchomości, które normalnie wykonuje osoba uprawniona z tytułu służebności, a nie właściciel nieruchomości. Korzystanie z trwałego i widocznego urządzenia znajdującego się na cudzej nieruchomości stanowi dla jej właściciela wyraźne ostrzeżenie przed działaniem osób, które korzystając z takich urządzeń mogą doprowadzić do uzyskania odpowiednich służebności gruntowych. Długotrwałe tolerowanie przez właścicieli takich działań usprawiedliwia usankcjonowanie ukształtowanego i stabilnego stanu faktycznego - przez obciążenie tej nieruchomości służebnością w określonym zakresie.

Po 1945r. zarządzanie siecią energetyczną i dostawa energii odbiorcom było zadaniem przedsiębiorstw państwowych tworzonych przez odpowiednich ministrów, przy czym właścicielem urządzeń i sieci był Skarb Państwa, jako że była to część mienia ogólnonarodowego. Na podstawie przepisów ustawy z dnia 4 lipca 1947r. o planowej gospodarce energetycznej (Dz.U.47.52.271) nastąpił podział Państwa na okręgi energetyczne, a dla wykonania zadań planowej gospodarki energetycznej w okręgach energetycznych utworzone zostały w drodze zarządzeń Ministra Przemysłu i Handlu zjednoczenia energetyczne posiadające osobowość prawną, jako przedsiębiorstwa państwowe. Na terenie L. i

okolic siecią energetyczną zarządzało przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zjednoczony Energetyczny O. z siedzibą w L. w skład którego wchodził m.in. Zakład (...), który w 1993 r. został przekształcony w spółkę kapitałową.

Należy przy tym zaznaczyć, że zgodnie z dominującym stanowiskiem judykatury, przedsiębiorstwa państwowe wykonywały posiadanie mogące doprowadzić do zasiedzenia służebności gruntowej, z tym zastrzeżeniem, że pod rządym art. 128 k.c. nabycie takiego prawa następowało do jednolitego funduszu własności państwowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2016 r., III CSK 422/15, LEX nr 2188640).

Wnioskodawca poprzez dowody z dokumentów dotyczących eksploatacji w/w linii (wymienione w stanie faktycznym uzasadnienia) wykazał że kolejne przedsiębiorstwa państwowe (zakłady energetyczne) a następnie sam wnioskodawca wykonywali wszelkie czynności eksploatacyjne, modernizacyjne w zakresie w/w linii napowietrznych wykorzystując je do przesyłu energii elektrycznej.

Według sądu oceny tej nie mogły zmienić wątpliwości wyrażane przez pełnomocnika uczestników postępowania P. i M. M. (1) w piśmie z dnia 19.11.2018r. co do braku wykazania przez wnioskodawcę, że przedłożone przez niego karty przeglądów linii dokumentują czynności wykonywane właśnie na działce nr (...). Należy tu bowiem wskazać, że skoro dotyczą one całego przebiegu linii L-226 i L-207, a linie te przebiegają przez działkę (...), to trudno logicznie uzasadnić dlaczego przeglądy tych linii miałyby być wykonywane z pominięciem spornego odcinka. Takie wnioskowanie jest nielogiczne zwłaszcza mając na uwadze fakt, że sporne linie są cały czas czynne i zaniechanie utrzymania ich we właściwym stanie stanowiłoby zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi. O niewykonywaniu czynności eksploatacyjnych nie mogą też przesądzać zeznania uczestnika M. P., który wskazał, że oprócz incydentu z 2008r. nie widział na działce pracowników wnioskodawcy. Przyznał on bowiem również, że do działki jest swobodny dostęp (nie jest ona ogrodzona). Wykonywanie czynności eksploatacyjnych mogło więc odbywać się bez jego wiedzy. Należy również podkreślić, że wbrew stanowisku prezentowanemu w niniejszej sprawie, M. P. w sprawie o sygn. akt VII C 1321/12 nie miał wątpliwości co do tego, że wnioskodawca korzysta z jego nieruchomości w celu eksploatacji spornych linii co najmniej w okresie od 2002 r. do 2012, za który domagał się wynagrodzenia za bezumowne korzystanie. Również sąd orzekający w tej sprawie uznał tą okoliczność za niesporną.

Początek korzystania z linii napowietrznej o numerze ruchowym L-226 przypadła na dzień 26.02. (...), kiedy to linia ta została oddana do odbioru, co ustalono na podstawie protokołu odbioru tej linii z tej właśnie daty (k. 41 akt).

Linia L-207 została zaś oddana do odbioru w dniu 30.12.1988r., co ustalono na podstawie protokołu odbioru linii (k. 66 akt).

Od wskazanych dat należało więc liczyć okres posiadania prowadzący do zasiedzenia służebności albowiem w tym czasie sporna działka nr (...) była już własnością prywatną.

Na podstawie dokumentów zawartych w aktach księgi wieczystej Kw nr (...), z którymi sąd się zapoznał, ustalono bowiem, że w ręce prywatne nieruchomość obejmująca działkę nr (...) przeszła z dniem 4.09.1961r., tj. z dniem wydania orzeczenia o wykonaniu aktu nadania tej nieruchomości na rzecz L. K.. Następnie na podstawie umowy przekazania gospodarstwa rolnego z dnia 29.11.1988r. została ona przekazana na własność K. P., który na mocy umowy darowizny z dnia 10.07.2006r. przekazał ją uczestnikowi postępowania M. P., który kolei zbył ją na rzecz uczestników postępowania P. i M. M. (1).

W związku z powyższym za irrelevantne dla niniejszej sprawy należało uznać rozważania wnioskodawcy oraz pełnomocnika uczestników P. i M. M. (1) dotyczące początku biegu terminu zasiedzenia służebności na nieruchomościach stanowiących własność państwową.

Jednocześnie należy wskazać, że zgodnie z dyspozycją art. 176 § 1 k.c. obecny posiadacz może doliczyć do czasu, przez który sam posiada, czas posiadania wszystkich swoich poprzedników, jeżeli podczas biegu zasiedzenia nastąpiło przeniesienie posiadania. Domniemywa się ciągłość posiadania (art. 340 k.c.). W myśl art. 348 k.c. przeniesienie posiadania następuje przez wydanie rzeczy. Wydanie dokumentów, które umożliwiają rozporządzenie rzeczą, jak

również wydanie środków, które dają faktyczną władzę nad rzeczą, jest równoznaczne z wydaniem rzeczy. Dołączone do wniosku dokumenty takie jak zarządzenia, akty notarialne, czy odpis pełny z rejestru przedsiębiorców KRS jednoznacznie wykazały następstwo prawne pomiędzy Zakładem (...) a wnioskodawcą, co pozwala wysnuć wniosek, iż poprzednicy prawni wnioskodawcy, a dziś on sam nieprzerwanie korzystają z urządzeń przesyłowych, posadowionych na nieruchomości uczestników w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu od odpowiednio 1977r. i 1988r .

W ocenie Sądu wnioskodawca wykazał również ciąg przekształceń podmiotowych, z którego wynika, iż jest następcą Skarbu Państwa reprezentowanego przez kolejne przedsiębiorstwa państwowe (zakłady energetyczne) zarządzające jego majątkiem. Nadto w ocenie Sądu wnioskodawca wykazał, że korzystanie z infrastruktury przesyłowej przez kolejne przedsiębiorstwa państwowe miało charakter nieprzerwany.

Jak bowiem wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 2 marca 2017 r. (V CSK 356/16, LEX nr 2288122) „Istotą prawa służebności przesyłu jest uprawnienie przedsiębiorstwa przesyłowego do korzystania z cudzego gruntu w zakresie umożliwiającym eksploatację przechodzących przez ten grunt urządzeń służących do przesyłania pary, gazu, wody czy energii elektrycznej (art. 305¹ k.c.). Do wykazania przeniesienia posiadania tego rodzaju służebności na uczestnika postępowania nie było konieczne udowodnienie przeniesienia przez jego poprzednika prawnego konkretnie oznaczonych urządzeń technicznych, lecz wykazanie, że urządzenia służące do przesyłu mediów w zakresie działalności przedsiębiorstwa przesyłowego, znajdujące się wewnątrz, na lub ponad gruntem istniały w oznaczonym miejscu i były wykorzystywane do tego celu oraz że działanie to jest kontynuowane przez uczestnika, który przedstawił na tę okoliczność odpis księgi inwentarzowej wskazującej na posiadanie urządzeń technicznych do przesyłu energii. W przypadku linii energetycznej wystarczające jest wykazanie jej trwałego, niepodlegającego zmianom, przebiegu i lokalizacji na nieruchomości obciążonej, natomiast nie ma istotnego znaczenia skład techniczny urządzeń przesyłowych i protokolarne potwierdzenie ich przekazania następcy.”

Określenie terminu niezbędnego do zasiedzenia służebności uzależnione było od ustalenia dobrej lub złej wiary po stronie wnioskodawcy. O przyjęciu dobrej lub złej wiary posiadacza decyduje przy tym jedynie chwila uzyskania posiadania, na początku okresu posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności (v. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2014 r., II CSK 520/13 - LEX nr 1491129, z dnia 7 maja 2014 r., II CSK 472/13 - LEX nr 1476956). Późniejsze zmiany w tym zakresie nie mają więc znaczenia z punktu widzenia ustalenia właściwego terminu zasiedzenia. Wnioskodawca jest przy tym "obecnym posiadaczem" w rozumieniu art. 176 § 1 k.c., który do czasu, w którym sam posiada, doliczał czas posiadania swojego poprzednika, którym było przedsiębiorstwo państwowe.

Wnioskodawca twierdził przy tym, że jego poprzednik wszedł w posiadanie w dobrej wierze, a sąd to twierdzenie zaaprobował. W ocenie Sądu uczestnicy postępowania, na których w tym zakresie spoczywał ciężar dowodu z mocy art. 6 k.c., nie zdołali bowiem w toku przedmiotowego postępowania obalić przysługującego wnioskodawcy domniemania dobrej wiary, wynikającego z treści art. 7 k.c.

Zgodnie bowiem z poglądem wyrażonym w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 18.08.2017r. (IV CSK 609/16, LEX nr 2372558) „Domniemania prawne zmieniają rozkład ciężaru dowodu określony w art. 6 k.c. Na stronie, która kwestionuje wniosek domniemania, spoczywa ciężar dowodu. Domniemanie przewidziane więc w art. 7 k.c. jest wiążące dla sądu orzekającego (art. 234 k.p.c.), aż do czasu, gdy strona związana ciężarem dowodu udowodni złą wiarę. Domniemanie dobrej wiary może być obalone, ponieważ art. 7 k.c. nie wyłącza takiej możliwości. Obalenie domniemania nastąpi tylko w przypadku udowodnienia przez przeciwnika (w tym wypadku uczestników postępowania) przeciwności, tj. istnienia złej wiary. Nie wystarczy dowód przeciwny, tj. wykazanie, że dobra wiara może budzić wątpliwości, innymi słowy - że zainteresowany jej nie udowodnił. Właśnie bowiem ze względu na domniemanie sąd - bez dowodu - musi przyjmować istnienie dobrej wiary”.

Obszerne wywody pełnomocnika uczestników postępowania P. i M. M. (1) na temat braku wykazania przez wnioskodawcę dobrej wiary w posiadaniu służebności nie mogły więc stanowić wystarczającej podstawy dla stwierdzenia jego złej wiary. Możliwe byłoby to jedynie wówczas, gdyby postępowanie dowodowe przeprowadzone w niniejszej sprawie ponad wszelką wątpliwość wykazało na jakiej podstawie prawnej doszło do zrealizowania

inwestycji polegającej na posadowieniu spornych linii przesyłowych na działce nr (...). Wówczas dopiero można byłoby ocenić czy legitymując się stosownymi dokumentami (np. oświadczeniem woli właściciela gruntu, decyzją lokalizacyjną, pozwoleniem na budowę, ogłoszeniem o powszechnej elektryfikacji dla spornej nieruchomości) wnioskodawca pozostawał w usprawiedliwionym lub nieusprawiedliwionym okolicznościami przekonaniu, że wykonywane przez niego prawo mu przysługuje. Dowody przedstawione przez wnioskodawcę na to nie wskazywały. Pełnomocnik uczestników postępowania nie podjął zaś żadnej inicjatywy dowodowej w kierunku wykazania złej wiary wnioskodawcy, ani poprzez przedstawienie stosownych dokumentów (co z powodów oczywistych mogło być znacznie utrudnione jeśli wręcz niemożliwe), ani też poprzez wystąpienie z wnioskiem o zobowiązanie wnioskodawcy do ich przedłożenia.

Powyższe skutkowało związaniem sądu w zakresie istnienia dobrej wiary pod stronie wnioskodawcy (art. 234 kpc).

Odnosnie długości terminów zasiedzenia wskazać należy, że normy kodeksu cywilnego, przewidujące 20 letni termin dla posiadania nieruchomości w dobrej wierze oraz 30 letni dla złej wiary wprowadzono ustawą z dnia 28 lipca 1990r. o zmianie ustawy – kodeks cywilny (Dz. U. Nr 55, poz. 321 ze zm.). Przed przedmiotową zmianą art. 172 k.c. przewidywał zasiedzenie przy przyjęciu dobrej wiary po upływie 10 lat, natomiast przy przyjęciu złej wiary wraz z upływem 20 letniego terminu. Przytoczone krótsze terminy zasiedzenia stosuje się, gdy poprzednio obowiązujące terminy zasiedzenia upłynęły przed wejściem w życie w.w. noweli, tj. przed dniem 1 października 1990r., o czym stanowi art. 9 w.w. ustawy nowelizującej.

W związku z powyższym sąd przyjął, że do zasiedzenia :

a) służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu – co do linii L-226 – doszło z dniem 26.02.1987r., tj. po upływie krótszego, tj. 10 letniego terminu zasiedzenia w dobrej wierze liczonego od dnia posadowienia linii, tj. od 26.02.1977r. ,

b) służebności przesyłu - co do linii L-207 - doszło z dniem 30.12.2008r., tj. po upływie 20 letniego (wydłużonego okresu posiadania w dobrej wierze) liczonego od dnia posadowienia tej linii, tj. od 30.12.1988r. (w tym bowiem przypadku zasiedzenie przy zastosowaniu krótszego 10 letniego terminu przedawnienia nie zakończyłoby się przed wejściem w życie ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, tj. przed dniem 1.10.1990r., dlatego należało zastosować wydłużony 20 letni termin zasiedzenia).

Jednocześnie z uwagi na fakt, iż zasiedzenie służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu co do linii L-226 miało miejsce pod rządem art. 128 k.c. nabycie takiego prawa nastąpiło do jednolitego funduszu własności państwowej czyli na rzecz Skarbu Państwa.

Na marginesie wskazać jednocześnie należy, że nawet przyjęcie przez sąd, iż wnioskodawca wszedł w posiadanie służebności w złej wierze, nie skutkowałyby oddaleniem wniosku. Na dzień zamknięcia rozprawy upłynęły bowiem również terminy warunkujące możliwość zasiedzenia służebności w złej wierze i to odpowiednio dla linii L-226 z dniem 26.02.2007r. a dla linii L-207 z dniem 30.12.2018r. Zgodnie bowiem z poglądem wyrażonym w uchwale składu siedmiu sędziów SN z dnia 26.11.2014r. (III CZP 45/14) „wytoczenie przez właściciela nieruchomości przeciwko posiadaczowi służebności przesyłu, a przed dniem 3.08.2008r. przeciwko posiadaczowi służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu, powództwa o zasądzenie wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści tej służebności, nie przerywa biegu jej zasiedzenia”. Z zeznań uczestnika postępowania M. P. wynikało zaś, iż było to jedyne powództwo, które wytoczył przeciwko przedsiębiorstwu przesyłowemu. Nie toczyła się bowiem z jego udziałem sprawa o ustanowienie służebności przesyłu a jedynie złożenie wniosku w takiej sprawie skutkowałoby przerwaniem biegu zasiedzenia.

Zakres służebności przesyłu nie jest szczegółowo uregulowany w przepisach kodeksu cywilnego i jego oznaczenie w przypadku sądowego określania służebności pozostawione zostało sądowi. Dokonując ustaleń w tym zakresie sąd przyjął, w ślad za opinią biegłego sądowego z zakresu geodezji J. B., że powierzchnia służebności obciążająca działkę nr (...) wynosiła 0,1479 ha i obejmowała powierzchnię zajętą pod stanowisko słupowe w zakresie obrysu rzutu poziomego

stanowiska słupowego powiększonego o 1,00 m z każdej strony oraz pasy służebności o szerokości 4,60 m dla linii L-226 i L-207 z przewodami gołymi w układzie płaskim oraz o szerokości 2,90 m dla linii L-226 z przewodami gołymi w układzie trójkątnym. Biegły ustalając wskazany obszar oparł się, zgodnie z zaleceniem sądu, na wytycznych wnioskodawcy dotyczących określania powierzchni służebności przesyłu niezbędnej do właściwego korzystania z urządzeń, zaś opinia w tym względzie nie była przez żadną ze stron kwestionowana.

Mając powyższe względy na uwadze orzeczono jak w punktach I i II postanowienia.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., uznając, że brak podstaw do odstąpienia od zasady, zgodnie z którą każdy z uczestników ponosi koszty związane z swoim udziałem w sprawie. Należy bowiem podkreślić, że stwierdzenie zasiedzenia w niniejszej sprawie przynosi korzyści jedynie wnioskodawcy i nastąpiło wyłącznie w jego interesie. Stanowi ono obciążenie nieruchomości uczestników bez żadnego ekwiwalentu. Dlatego trudno uznać za racjonalne i sprawiedliwe aby uczestnicy ci zobowiązani byli dodatkowo jeszcze oprócz znoszenia prawa wnioskodawcy do pokrywania kosztów postępowania związanego ze stwierdzeniem nabycia tego prawa. Roszczenie wnioskodawcy nie mogło być przy tym zaspokojone na drodze innej aniżeli sądowa, uczestnicy nie mieli więc wpływu na wystąpienie przez wnioskodawcę z niniejszym wnioskiem (punkt III postanowienia).

O brakujących kosztach sądowych, na które składało się wynagrodzenie biegłego w części nie pokrytej z zaliczki wnioskodawcy, orzeczono na podstawie art. 113 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 520§1 kpc (punkt IV postanowienia).

Z/

1. (...)

2. (...)A. T.,

3. (...)

L., (...)

(...)